

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Maria Danuta
Nazwisko: Szczęsna
Nazwisko rodowe: Stój
Miejsce urodzenia: Radom
Data urodzenia: 03-02-1954
Imię ojca: Leonard
Imię matki: Władysława
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta Kwestionariusza Ewidencyjnego (KE)/ Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) krypt. "Bida", nr rej. 9058 KW MO/WUSW Radom. Marię Szczęsna objęto kontrolą w ramach KE krypt. „Bida”, zarejestrowanego przez Wydział V dnia 17.06.1983, w związku z jej aktywną działalnością w NSZZ „Solidarność” w Wojewódzkiej Spółdzielni Spożyców "Społem" w Radomiu, gdzie pracowała oraz wynikające z tego podejrzenie prowadzenia przez nią „wrogiej działalności”. W dniu 08.07.1983 Kwestionariusz Ewidencyjny przekwalifikowano na Sprawę Operacyjnego Rozpracowania. Z Marią Szczęsna wielokrotnie przeprowadzano rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze. Niezależnie od czynności operacyjnych toczyły się postępowania w Wydziale Śledczym oraz w prokuraturze. Prowadzenie SOR "Bida" zakończono w związku ze "skierowaniem do sądu". Dnia 13.02.1984 materiały złożono w archiwum Wydziału "C" WUSW Radom pod sygn. 497/II.	Akta o sygn. IPN Ra 05/428 (497/II) oraz zapisy kartoteczno-ewidencyjne.	
Akta Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. "Manifestacja" (nr rej. 8965), prowadzonej przez Wydział V KW MO/WUSW Radom w okresie od 11.05.1983 do 20.09.1984. Celem rozpracowania było ustalenie organizatorów oraz najbardziej aktywnych uczestników manifestacji, która odbyła się w dniu 03.05.1983 przy obelisku "Czerwiec 76" w Radomiu, a następnie pociągnięcie ich do odpowiedzialności. Według dokumentów, w manifestacji wzięło udział około 400 osób "wywodzących się z kręgów b. działaczy MKR >Solidarność< oraz KZ NSZZ >Solidarność<". Wśród nich była również Maria Szczęsna. Zatrzymano ją 04.05.1983, a od dnia 06.05.1983 objęto dozorem MO.	Akta o sygn. IPN Ra 019/1 (585/II).	

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego nr RSD 6/83, prowadzonego przez Wydział Śledczy KW MO Radom w 1983 roku przeciwko grupie osób, w związku z ich czynnym udziałem 03.05.1983 „w zgromadzeniu przed obeliskiem >Czerwiec 1976 rok< w Radomiu”. Maria Szczęsna, uczestniczka manifestacji, znalazła się wśród podejrzanych w tej sprawie. W dniu 04.05.1983 przeprowadzono u niej przeszukanie, tego samego dnia została ona zatrzymana na 48 godzin. Dnia 06.05.1983 M. Szczęsnej przedstawiono zarzuty: "w dniu 3 maja 1983 w Radomiu w celu wywołania niepokoju publicznego lub rozruchów wzięła udział w zgromadzeniu przed obeliskiem >Czerwiec 76<, a po wezwaniu przez organa MO do rozejścia się nakłaniała uczestników demonstracji do pozostania na miejscu", tj. o czyn z art. 282a kk. Prokurator Rejonowy w Radomiu (nr rep. Ds. 1831/83/S), na wniosek Wydziału Śledczego, zastosował wobec niej dozór MO. Akta kontrolne postępowania nr RSD 6/83, zakończonego formalnie 11.07.1983, złożono w archiwum Wydziału „C” WUSW Radom pod sygn. 360/III. Włączono do nich kopię Aktu oskarżenia Prokuratury Rejonowej w Radomiu z dnia 19.07.1983 (nr Ds. 1831/83/S), obejmującego sześć osób, w tym Marię Szczęsną.

Akta o sygn. IPN Ra 04/358 t. 1-3 (360/III) oraz zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego nr RSD 19/84, prowadzonego przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW Radom w latach 1983-1984 przeciwko innej osobie, w związku z jej udziałem 03.05.1983 w "zbiegowisku publicznym" przed obeliskiem "Czerwiec 76" w Radomiu. Materiały te wyłączono z postępowania nr RSD 6/83 oraz Ds. 1831/83/S, którymi objęta była m.in. Maria Szczęsna. Została ona wymieniona w piśmie Naczelnika Wydziału Śledczego KW MO Radom z dnia 05.05.1983, przy którym przekazywał on Prokuratorowi Rejonowemu w Radomiu akta śledztwa Ds. 1831/83/S. Naczelnik Wydziału Śledczego wnosił jednocześnie o tymczasowe aresztowanie czworga, wskazanych imiennie uczestników „zbiegowiska publicznego w Radomiu w dniu 03.05.1983", w tym Marii Szczęsnej.

Akta o sygn. IPN Ra 04/366 (368/III).

Akta kontrolne (Nr dziennika koresp.: W-0191/83) "w sprawie działań prewencyjnych przed 1 maja 1983 r.", planowanych i podjętych przez KW MO Radom. Marię Szczęsną wymieniono w niedatowanym, roboczym zestawieniu pn.: "Osoby zatrzymane w związku z demonstracją w dn. 3.05.83 r." oraz w podpisanym przez Naczelnika Wydziału Śledczego tabelarycznym "Wykazie osób zatrzymanych przez Wydział Śledczy KW MO w Radomiu w dniach od 1 do 5 maja 1983 r. w związku z incydentami mającymi miejsce w Radomiu w dniach 1 i 3 maja 1983 r." (jej dane wpisano pod L. p. 20).

Akta o sygn. IPN Ra 04/108 (109/III).

"Akta kontrolne amnestyjne w sprawie stosowania ustawy amnestyjnej z dnia 21.07.1983", zawierające dokumentację zgromadzoną przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW Radom w okresie 22.07.1983 - 31.12.1983. Maria Szczęsna występuje m. in. w "Wykazie postępowań przygotowawczych i podejrzanych o czyny popełnione z pobudek politycznych po zawieszeniu stanu wojennego (postępowania w toku)", gdzie wymieniono ją w grupie osób objętych postępowaniem przygotowawczym Wydziału Śledczego nr RSD 6/83, w Prokuraturze Rejonowej w Radomiu nr rep. Ds. 1831/83/S; umieszczono tu również adnotację, że „wszyscy podejrzani pozostają w zainteresowaniu Wydz. V” (na dokumencie wpisano błędną datę sporządzenia: 30.06.1982, winno być: 30.06.1983). Natomiast w szyfrogramie z dnia 26.07.1983, skierowanym przez Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego MO ds. SB w Radomiu do Dyrektora Biura Śledczego MSW w Warszawie, odnotowano, że Sąd Rejonowy w Radomiu uchylił wobec Marii Szczęsnej dozór MO, a jednocześnie zastosował w stosunku do niej ustawę o amnestii, umarzając postępowanie przygotowawcze.

Akta o sygn. IPN Ra 04/299 (301/III).

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego nr RSD 5/84, prowadzonego przez Wydział Śledczy WUSW Radom w 1984 roku przeciwko innym osobom, podejrzanych o przechowywanie „w celu rozpowszechniania materiałów nielegalnych o treści antypaństwowej”. Znajdują się tu również dokumenty oznaczone jako akcja kryptonim „Świt”, w ramach której w dniu 05.03.1984 przeprowadzono przeszukania w miejscach zamieszkania wytypowanych osób z terenu Radomia i woj. radomskiego, mogących posiadać wydawnictwa bezdebitowe. Działania te doprowadziły do znalezienia u części osób takich wydawnictw, a także „innych przedmiotów, świadczących o prowadzeniu (...) wrogiej działalności”. Dnia 05.03.1984 dokonano też przeszukania w mieszkaniu Marii Szczęsnej – znaleziono i "zakwestionowano" znaczki „Solidarności”. W dniu 22.06.1984 przesłuchano ją jako świadka w postępowaniu przygotowawczym RSD 5/84 - w kontekście znaczków „Solidarności” znalezionych podczas przeszukania 05.03.1984 oraz potencjalnej nielegalnej działalności. Akta zawierają ponadto Notatkę służbową funkcjonariusza Wydziału V WUSW Radom z dnia 02.03.1984, opisującą zaangażowanie M. Szczęsnej w NSZZ „Solidarność” oraz toczone przeciwko niej postępowania (w związku z udziałem w manifestacji 03.05.1983).

Akta o sygn. IPN Ra 04/239 t. 1-3 (240/III).

Akta Prokuratury Rejonowej w Radomiu (nr rep. Ds. 1831/83/S) oraz akta Sądu Rejonowego w Radomiu (sygn. akt II K. 1187/83) w sprawie karnej przeciwko grupie osób czynnie uczestniczących w manifestacji przed obeliskiem "Czerwiec 76" w Radomiu w rocznicę uchwalenia "Konstytucji 3 Maja". Wśród nich była również Maria Szczęsna. Została ona zatrzymana 04.05.1983, a natępnie, od 06.05.1983, zastosowano wobec niej dozór MO. Tego samego dnia postawiono jej zarzuty. W dniu 19.07.1983 Prokuratura Rejonowa w Radomiu skierowała do sądu Akt oskarżenia obejmujący sześć osób, w tym Marię Szczęsną. Zarzucono jej (jak też dwojgu innym oskarżonym), że „w dniu 3 maja 1983 roku w Radomiu wzięli czynny udział w nielegalnym zgromadzeniu i demonstracji pod płytą pomnika >Czerwiec 76< z udziałem około 2000 osób [tak w dok., w innych dokumentach szacowano liczbę uczestników bezpośrednio przy obelisku na ok. 400 osób], w czasie której wznosili wrogie, antypaństwowe okrzyki, a nadto Maria Szczęsna, po wezwaniu przez organa MO do rozejścia się, nakłaniała uczestników demonstracji do pozostania na miejscu, co mogło doprowadzić do niepokoju publicznego lub rozruchów”, tj. o przestępstwo z art. 282a kk. Postanowieniem z dnia 25.07.1983, Sąd Rejonowy w Radomiu umorzył (zgodnie z wnioskiem Prokuratury) postępowanie karne wobec wszystkich oskarżonych na podstawie ustawy z dnia 21.07.1983 o amnestii. Maria Szczęsna wniosła zażalenie na Postanowienie Sądu Rejonowego, jednakże Sąd Wojewódzki w Radomiu, Postanowieniem z dnia 17.08.1983, utrzymał je w mocy (sygn. akt II Kz 104/83). W wyniku Rewizji nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego z dnia 21.02.1994 (nr RN VI 630/83/93/P), zaskarżającej postanowienia Sądu Rejonowego w Radomiu z 25.07.1983 oraz Sądu Wojewódzkiego w Radomiu z 17.08.1983 na korzyść Marii Szczęsnej i pozostałych oskarżonych w tej sprawie, Sąd Najwyższy w Warszawie Izba Karna, w dniu 28.04.1994 (sygn. akt II KRN 43/94) uchylił zaskarżone postanowienia i umorzył postępowanie karne wobec oskarżonych wówczas osób (do akt postępowania z 1983 roku dołączono kopie Rewizji nadzwyczajnej PG i Postanowienia SN z 1994 roku).

Akta o sygn. IPN Ra 26/256, t. 1-4 (Ds. 1831/83/S, II K. 1187/83), sygn. IPN Ra 11/5 (Wnioski o rewizję nadzwyczajną oraz rewizje nadzwyczajne Prokuratora Generalnego za lata 1993-1994), sygn. IPN BU 725/2 (Rewizje nadzwyczajne Ministra Sprawiedliwości wniesione do Sądu Najwyższego, obejmujące osoby represjonowane z powodów politycznych).

Akta Prokuratury Rejonowej w Radomiu w sprawie Ds. 988/84/S, prowadzonej przeciwko grupie osób podejrzanych o "przechowywanie w celu rozpowszechniania nielegalnych wydawnictw zawierających treści wyszydzające ustrój i organy naczelne PRL". Maria Szczęsna była w tej sprawie przesłuchiwana jako świadek (w aktach znajduje się protokół jej przesłuchania z dnia 22.06.1984). Wynikało to z objęcia jej akcją przeszukań, przeprowadzonych przez SB w dniu 05.03.1984 pod kątem ustalenia osób, które przechowywały literaturę bezdebitową. W ramach tych działań dokonano też przeszukania w mieszkaniu Marii Szczęsnej, podczas którego odnaleziono i "zakwestionowano" 6 znaczków z napisem "Solidarność".

Akta o sygn. IPN Ra 3/5 t. 1-4 (Ds. 988/84/S).

Maria Szczęsna została zarejestrowana dnia 01.03.1988, pod nr 12199, jako "figurantka" Sprawy Operacyjnego Rozpracowania krypt. "Berło" (nr rej. 12061), prowadzonej przez Wydział V/WOG WUSW Radom w okresie od 16.11.1987 do 02.10.1989. Rozpracowanie miało dotyczyć "wrogiej działalności w środowisku". Prowadzenie sprawy zakończono 02.10.1989, zaś w dniu 24.10.1989 materiały SOR "Berło" złożono w archiwum Wydziału "C" WUSW Radom pod sygn. 1102/II. Adnotacje w pomocach kartoteczno-ewidencyjnych wskazują, że akta zniszczono "we własnym zakresie" w Wydziale Ochrony Gospodarki (brak informacji o protokole brakowania).

Akta o sygn. 1102/II WUSW Radom zniszczono.
Wpis na podstawie zapisów
kartoteczno-ewidencyjnych.

Akta Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia krypt. "Marszałek" (nr rej. 12323), prowadzonej przez Wydział III WUSW Radom w okresie od 19.05.1988 do 16.06.1988. Sprawę wszczęto w związku z doniesieniami osobowych źródeł informacji na temat „demonstracji politycznej”, planowanej przez „działaczy i sympatyków RKW [Regionalna Komisja Wykonawcza] NSZZ >Solidarność< Ziemia Radomska”. Do manifestacji miało dojść podczas spektaklu „Gałązka rozmarynu” w Teatrze Powszechnym w Radomiu w dniu 21.05.1988 (sztuka dotyczyła Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego). Jedną z osób podejrzewanych przez SB o udział w tym przedsięwzięciu była Maria Szczęsna – wytypowano ją jako „figurantkę” kontrolowaną przez Wydział V. W związku z tym wezwano ją do Wydziału Śledczego i przeprowadzono „rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą”. Przedstawienie zostało „zabezpieczone” przez SB (kamery, OZI, funkcjonariusze) i obecni tam „przedstawiciele opozycji” wręczyli jedynie aktorom wiązankę biało-czerwonych kwiatów. W ocenie Służby Bezpieczeństwa „podjęte czynności operacyjne sparaliżowały zamiary przeciwników politycznych”.

Akta o sygn. IPN Ra 05/845 (983/II WUSW Radom).

Sprawozdania sporządzane przez Wydział "C" KW MO/WUSW Radom, dotyczące "spraw śledczych", prowadzonych przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW Radom w latach 1975-1987. W zestawieniach ujęto również dane dotyczące postępowania nr RSD 6/83 (nr rep. prokuratorskiego: Ds. 1831/83/S), którym objęta była Maria Szczęsna. Figuruje ona w "Wykazie wszczętych postępowań przygotowawczych oraz osób podejrzanych (w tym aresztowanych) w II kwartale roku 1983" z dnia 01.07.1983 oraz w "Wykazie zdjętych z ewidencji postępowań przygotowawczych (zakończonych) oraz osób podejrzanych (w tym aresztowanych) w III kwartale roku 1983" z dnia 01.10.1983 - z informacją o zastosowaniu wobec niej dozoru MO oraz skierowaniu aktu oskarżenia do sądu. Ponadto w wykazie spraw, w których zapadły wyroki odnotowano, że Sąd Rejonowy w Radomiu umorzył postępowanie karne (m.in. wobec M. Szczęsnej) na podstawie ustawy z dnia 21.07.1983 o amnestii.

Akta o sygn. IPN Ra 02/168 (258/Ad).

Opracowanie pt. "Ocena stopnia zainteresowań operacyjnych wobec osób internowanych i zatrzymanych po wprowadzeniu stanu wojennego 12.XII.1981 r., opracowana na podstawie ewidencji operacyjnej Wydziału >C< WUSW w Radomiu" (część opisową datowano na 02.11.1983). W tabelarycznym "Wykazie osób zatrzymanych, aresztowanych i wyrokowanych", stanowiącym załącznik nr 3 do części opisowej, pod. poz. 25 figuruje Maria Szczęsna. Wpisano tu numer i datę wszczęcia postępowania przygotowawczego, którym była objęta: RSD 6/83, 11.05.1983, z adnotacją, że sprawę umorzono na mocy amnestii. Podano też "formy kontroli operacyjnej", prowadzonej wobec Marii Szczęsnej: sprawa krypt. „Bida” nr rej. 9058, zarejestrowana przez Wydział V w dniu 17.06.1983 (sygn. archiwalna 497/II).

Akta o sygn. IPN Ra 02/43 t. 8 (96/Ad).

„Analiza” statystyczna danych zawartych w „Wykazie osób represjonowanych”, opracowana w Wydziale „C” WUSW Radom” oraz (będący przedmiotem analizy) „Wykaz osób represjonowanych w okresie stanu wojennego, które nie są kontrolowane operacyjnie przez jednostki Służby Bezpieczeństwa woj. radomskiego”, sporządzony 12.07.1984. W Wykazie tym, pod poz. 47 wpisano Marię Szczęsną - z informacją, że była objęta postępowaniem przygotowawczym Wydziału Śledczego nr RSD 6/83 (umorzono na mocy amnestii), jak również o kontroli prowadzonej wobec niej przez Wydział V w ramach SOR krypt. „Bida” nr rej. 9058 (sygn. archiwalna 497/II).

Akta o sygn. IPN Ra 02/44 t. 6 (97/Ad).

Materiały administracyjne Wydziału "C" WUSW Radom z 1990 roku, zawierające notatki z przeglądu zarchiwizowanych spraw operacyjnych i śledczych dotyczących działalności NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska. W tabeli (niedatowanej) zatytułowanej "Przegląd spraw operacyjnych dot. działań Solidarności" umieszczono również informację o Kwestionariuszu Ewidencyjnym [taką kategorię sprawy wpisano] krypt. "Bida", w ramach którego kontrolowano Marię Szczęsną - jako „aktywną działaczkę >Solidarności< w WSS >Społem< w Radomiu". Kontrolę operacyjną prowadził Wydział V WUSW Radom w latach 1983-1984, materiały złożono w archiwum pod sygn. 497/II. Podano też, że wobec M. Szczęsnej prowadzono postępowanie „za udział w uroczystości 3-go Maja [19]83”.

Akta o sygn. IPN Ra 017/4 (270/Ad).

Informacje dotyczące Marii Szczęsnej umieszczono w komputerowym zbiorze danych SB (ZSKO). Odnotowano, że była ona "aktywnym działaczem >Solidarności<", a dotyczące jej materiały złożono w archiwum pod sygn. 497/II. Ponadto, dnia 01.03.1988 Wydział V WUSW Radom zarejestrował ją pod nr 12199 [jako "figurantkę" SOR krypt. "Berło"].

Wydruk "Informacji o osobie" z komputerowego zbioru danych Służby Bezpieczeństwa (ZSKO).